

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ЧЕРКАСЬКИЙ ІНСТИТУТ ПОЖЕЖНОЇ БЕЗПЕКИ
ІМЕНІ ГЕРОЇВ ЧОРНОБИЛЯ

ФАКУЛЬТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

КАФЕДРА УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ДЕРЖАВНА СИСТЕМА ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ»

циклу професійної обов'язкової підготовки
за освітньо-професійною програмою «Цивільний захист»
підготовки за другим (магістерським) рівнем вищої освіти
у галузі знань 26 «Цивільна безпека»
за спеціальністю 263 «Цивільна безпека»

Рекомендовано кафедрою управління у
сфері цивільного захисту
на 2022-2023 навчальний рік.
Протокол від 23 серпня 2022 року № 1.

Силабус розроблений відповідно до робочої програми навчальної
дисципліни «Державна система цивільного захисту».

Загальна інформація про дисципліну

Анотація дисципліни

Навчальна дисципліна «Державна система цивільного захисту» спрямована на підготовку висококваліфікованих фахівців, які можуть самостійно і нормативно-обґрунтовано вирішувати професійні завдання у сфері цивільного захисту.

Постійні зміни в законодавстві України, внесення доповнень в існуючі закони та підзаконні нормативно-правові акти, видання нових, зміна моделей регулювання державою питань у сфері цивільного захисту відображаються на діяльності суб'єктів забезпечення цивільного захисту.

Вкрай важливим є:

- вміння орієнтуватися в усіх питаннях нормативно-правового регулювання діяльності в сфері цивільного захисту;
- самостійно і систематично вивчати основні положення чинних законів та нормативно-правових актів у сфері цивільного захисту;
- користуватися професійними термінами, застосовувати свої законні права і виконувати обов'язки в суворій відповідності з чинним законодавством.

Інформація про науково-педагогічних працівників

Загальна інформація	Землянський Олександр Миколайович, заступник начальника факультету цивільного захисту, кандидат технічних наук, доцент
Контактна інформація	м. Черкаси, вул. Онопрієнка, 8, кабінет № 319
E-mail	Zemlianskyi_Oleksandr@chipb.org.in
Наукові інтереси	Забезпечення спроможності об'єднаних територіальних громад у сфері цивільного захисту, формування системи цивільного захисту на основі міжнародного досвіду, системи підтримки прийняття рішень, цивільна безпека в умовах воєнного стану, адаптація законодавства до вимог Європейського Союзу
Професійні здібності	здатність робити навчальний матеріал доступним; творчість у роботі; практичне застосування наведеного навчального матеріалу; педагогічно-вольовий вплив на здобувачів; здатність організувати колектив здобувачів; педагогічний такт; здатність зв'язати навчальний предмет з професійною діяльністю; спостережливість; педагогічна вимогливість
Наукова діяльність за освітнім компонентом	1. Problems of determining the capabilities of providing civil protection in united territorial communities / Zemlianskyi Oleksandr, Myroshnyk Oleg, Zemlianskyi Oleg, Bas Oleg. The 14 th International scientific and

	<p>practical conference “Modern scientific research: achievements, innovations and development prospects”(July 17-19, 2022) MDPC Publishing, Berlin, Germany. 2022. 483 p.</p> <p>2. Approach to determining capabilities of united territorial communities in the sphere of civil protection / Віктор Гвоздь, Олег Мирошник, Олег Землянський, Олександр Землянський, Олег Бас / Збірник наукових праць Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля Національного університету цивільного захисту України «Надзвичайні ситуації: попередження та ліквідація». – Том 6 № 1 (2022). – С. 122–128.</p> <p>3. Землянський О. М. / Окремі аспекти формування культури цивільної безпеки / Вісник гуманітарного наукового товариства: наукові праці. Випуск 22. Черкаси: ЧПБ імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2022. С. 40–46.</p> <p>4. Shvydenko A.V., Pozdieiev S.V., Kostenko T.V., Zemlianskyi O.M., Sydoruk O.V. Substantiation of the method for the calculated evaluation of the resistance of buildings to progressing destruction due to the fire / Geo-Technical Mechanics, 2020, № 152, 138–148.</p> <p>5. Development of the technique for restricting the propagation of fire in natural peat ecosystems / K. Mygalenko, V. Nuyanzin, A. Zemlianskyi, A. Dominik / Eastern-European Journal of Enterprise Technologies, 2018, 1 (91), 31–37.</p> <p>6. Аналіз організаційних заходів забезпечення техногенної безпеки автозаправних станцій / Фурдик А. О., Разноглазова С. І., Землянський О. М. / Організаційно-управлінське та економіко-правове забезпечення діяльності Єдиної державної системи цивільного захисту (ЄДСЦЗ): Матеріали VI Всеукр. наук.-практ. конф., м. Черкаси, 19 березня 2021 р. – Черкаси: ЧПБ ім. Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2021. – С. 209–210.</p>
--	--

Загальна інформація	Мельник Ольга Григорівна, доцент кафедри управління у сфері цивільного захисту, кандидат технічних наук, старший науковий співробітник
Контактна інформація	м. Черкаси, вул. Онопрієнка, 8, кабінет № 129
E-mail	Melnyk_Olha@chipb.org.in
Наукові інтереси	удосконалення нормативно-правового регулювання у сфері цивільного захисту, прогнозування виникнення надзвичайних ситуацій, застосування програмних

	засобів візуалізації та 3D-моделювання під час підготовки фахівців ДСНС України, підвищення якості захисту інформації в інформаційно-телекомунікаційній системі ДСНС України
Професійні здібності	інноваційний підхід до розвитку професійних знань та навичок, постійне самовдосконалення, опрацювання актуальних проблем у сфері цивільного захисту, значний досвід науково-педагогічної роботи
Наукова діяльність за освітнім компонентом	<p>1. Мельник О. Г. Розроблення технічних засобів цивільного захисту для управління та забезпечення пожежної безпеки житлового сектору / Мельник О. Г., Мельник Р. П. // Збірник наукових праць ЧПБ ім. Героїв Чорнобиля НУЦЗ України «Надзвичайні ситуації: попередження та ліквідація». 2019. Том 3 (№ 6). С. 63–72.</p> <p>2. Мельник О. Г. Проектування засобів цивільного захисту для управління пожежною безпекою житлового фонду / Мельник О. Г., Мельник Р. П. // Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Технічні науки. Том 31 (70) № 5, 2020. С. 88–93.</p> <p>3. Мельник О. Г. Розроблення технічних засобів моніторингу та прогнозування для цивільного захисту та управління національною безпекою / Алімов Б. О., Мельник О. Г., Мельник Р. П. // Міжнародний науковий журнал «Інтернаука», № 13 (93), 2020. С. 41–45.</p> <p>4. Мельник О. Г. Розроблення методу захисту інформації інформаційно-аналітичних систем для здійснення управління силами та засобами цивільного захисту в умовах децентралізації / Мельник О. Г., Мельник Р. П. // Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Технічні науки. Том 32 (71). Ч. 1. № 2, 2021. С. 188–193.</p> <p>5. Хоменко П. П., Мельник О. Г. Актуальні проблеми забезпечення цивільного захисту об'єднаних територіальних громад в умовах реформування місцевого самоврядування. Організаційно-управлінське та економіко-правове забезпечення діяльності Єдиної державної системи цивільного захисту (ЄДСЦЗ): мат-ли VI Всеукр. наук.-практ. конф. (19 березня 2021). Черкаси: ЧПБ ім. Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2021. С. 214–215.</p> <p>6. Мельник О. Г., Мельник Р. П. Побудова діяльнісної моделі державного управління в сфері цивільного захисту в умовах реформування місцевого</p>

	самоврядування. Problems of Emergency Situations: мат-ли міжнар. наук.-практ. конф. (20 травня 2021). Харків: НУЦЗ України, 2021. С. 113–114.
--	---

Загальна інформація	Пасинчук Кирило Миколайович, доцент кафедри управління у сфері цивільного захисту, кандидат педагогічних наук
Контактна інформація	м. Черкаси, вул. Онопрієнка, 8, кабінет № 427
E-mail	Pasynchuk_Kyrylo@chipb.org.in
Наукові інтереси	правові основи організації та забезпечення цивільного захисту в Україні, криміналістика, кримінальне право, дослідження пожеж та їх наслідків
Професійні здібності	здатність робити навчальний матеріал доступним; творчість у роботі; педагогічно-вольовий вплив на здобувачів; здатність організувати колектив здобувачів; педагогічний такт; здатність зв'язати навчальний предмет з професійною діяльністю; спостережливість; педагогічна вимогливість
Наукова діяльність за освітнім компонентом	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гора В. А. Правові основи цивільного захисту. Навчальний посібник. / В. А. Гора, Т. М. Ковалевська, О. О. Островерх, К. М. Пасинчук. За ред. д. е. н., доц. Т. М. Кришталь. – Черкаси: ЧПБ ім. Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2017. – 236 (Свідоцтво про реєстрацію авторського права на твір № 69997 від 24.01.2017 року); 2. Пасинчук К. М., Поздняков Р. І. Організаційно-правові аспекти механізму державного управління ризиками надзвичайних ситуацій / Гуманітарний дискурс суспільних проблем: минуле, сучасне, майбутнє: Матеріали Всеукраїнської наукової конференції з міжнародною участю. 21 квітня 2022 року, м. Черкаси. Черкаси: ЧПБ імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2022. 294 с. С. 197-200. 3. Пасинчук К. М., Поздняков Р. І. Системний підхід в забезпеченні цивільного захисту / Наука про цивільний захист як шлях становлення молодих вчених / Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції курсантів, студентів, ад'юнктів (аспірантів). – Черкаси: Черкаський інститут пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2022. – 305 с. С. 261-262. 4. Пасинчук К. М., С. Лелюх, Р. Романюк Деякі проблеми функціонування ЄДСЦЗ в Україні (правовий аспект) / Організаційно-управлінське та економіко-

	<p>правове забезпечення діяльності Єдиної державної системи цивільного захисту (ЄДСЦЗ): Матеріали VII Всеукр. наук.-практ. конф., м. Черкаси, 11 березня 2022 р. – Черкаси: ЧПБ ім. Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2022. – 208 с. С. 27–29.</p> <p>5. Пасинчук К. М., І. Марченко, А. Добренко Порівняльний аналіз нормативно-правового регулювання діяльності ЄДСЦЗ в Україні / Організаційно-управлінське та економіко-правове забезпечення діяльності Єдиної державної системи цивільного захисту (ЄДСЦЗ): Матеріали VII Всеукр. наук.-практ. конф., м. Черкаси, 11 березня 2022 р. – Черкаси: ЧПБ ім. Героїв Чорнобиля НУЦЗ України, 2022. – 208 с. С. 31–33.</p> <p>6. Кришталь Тетяна Миколаївна, Пасинчук Кирило Миколайович, Пасинчук Катерина Анатоліївна «Організаційно-структурна побудова ланки ОТГ територіальної підсистеми ЄДСЦЗ» / Здобутки та досягнення прикладних та фундаментальних наук XXI століття: матеріали III Міжнародної наукової конференції, м. Черкаси, 29 липня, 2022 р. / Міжнародний центр наукових досліджень. — Вінниця: Європейська наукова платформа, 2022. – 352 с. – С. 117–119.</p>
--	--

Час та місце проведення занять з навчальної дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно з затвердженим розкладом.

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щовівторка з 15:00 до 16:00 в аудиторії № 129. В разі потреби здобувача отримати додаткову консультацію – час узгоджується з викладачем.

Мета вивчення дисципліни:

- формування у здобувачів вищої освіти теоретичних знань з питань державного регулювання процесів, пов'язаних із захистом населення, територій, навколишнього природного середовища та майна від надзвичайних ситуацій;

- опанування здобувачами вищої освіти знань щодо структури, завдань, управління, функціонування Єдиної державної системи цивільного захисту (ЄДСЦЗ) та прийняття якісних управлінських рішень в її діяльності;

- оволодіння основними положеннями теорії, методології і практики управління у сфері цивільного захисту;

- формування уявлення про технології розв'язання основних організаційно-управлінських завдань в діяльності органів та підрозділів цивільного захисту, як складової ЄДСЦЗ;

- формування навичок творчого мислення та здатності до професійного саморозвитку.

Навчальна дисципліна «Державна система цивільного захисту» є професійно зорієнтованою. Її понятійне поле межує з такими дисциплінами, як: «Теорія прийняття управлінських рішень», «Економіка цивільного захисту», «Реагування на надзвичайні ситуації та ліквідація їх наслідків», «Кадрова політика та організаційні аспекти роботи із персоналом» та ін. Вивчення «Державної системи цивільного захисту» вимагає знань навчальних дисциплін з циклів загальної та професійної підготовки.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма здобуття освіти	
	очна (денна)	заочна (дистанційна)
Статус дисципліни	професійна обов'язкова	професійна обов'язкова
Рік підготовки	1-й, 2-й	1-й, 2-й
Семестр	1-й, 2-й, 3-й	1-й, 2-й, 3-й
Обсяг дисципліни:		
- в кредитах ЄКТС	10,5	10,5
- кількість модулів		
- загальна кількість годин	315 год.	315 год.
Розподіл часу за навчальним планом:		
- лекції (годин)	58 год.	28 год.
- практичні заняття (годин)	66 год.	6 год.
- семінарські заняття (годин)	0 год.	0 год.
- лабораторні заняття (годин)	0 год.	0 год.
- курсовий проект (робота) (годин)	0 год.	0 год.
- інші види занять (годин)	0 год.	0 год.
- самостійна робота (годин)	191 год.	281 год.
- індивідуальні завдання (науково-дослідне) (годин)	0 год.	0 год.
- підсумковий контроль	диф. залік / диф. залік / іспит	диф. залік / диф. залік / іспит

Передумови для вивчення дисципліни

Вивчення навчальної дисципліни «Державна система цивільного захисту» вимагає знань навчальних дисциплін з циклу професійної підготовки: «Нормативно-правове регулювання у сфері цивільного захисту», «Інженерний захист населення та територій», «Ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій та гасіння пожеж», «Системи автоматичного контролю та спостереження» та ін.

Результати навчання та компетентності з дисципліни

Відповідно до освітньої програми «Цивільний захист» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання:

Результати навчання	РН
Ефективно управляти складними робочими процесами у сфері цивільної безпеки, у тому числі непередбачуваними та такими, що потребують нових стратегічних підходів; об'єктивно оцінювати результати діяльності персоналу та колективу.	РН02
Розробляти та реалізовувати ефективні заходи, спрямовані на регулювання та забезпечення цивільної безпеки.	РН05
Розв'язувати проблеми у нових або незнайомих ситуаціях за наявності неповної або обмеженої інформації, оцінювати ризики, здійснювати відповідні дослідження.	РН11
Оцінювати відповідність правових, організаційних, технічних заходів по забезпеченню техногенної безпеки та безпеки праці вимогам законодавства під час професійної діяльності.	РН13
Приймати ефективні рішення у складних непередбачуваних умовах, визначати цілі та завдання, аналізувати і порівнювати альтернативи, оцінювати ресурси.	РН16
Відшуковувати необхідну інформацію в спеціальній літературі, базах даних, інших джерелах інформації, аналізувати та об'єктивно оцінювати інформацію.	РН17
Визначати закономірності і аналізувати суспільні процеси, що відбувалися у минулому та відбуваються нині, розуміти їх зв'язки та проводити історичні паралелі.	РН19

- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Програмні компетентності	К
Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	К01
Здатність приймати обґрунтовані рішення.	К03
Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.	К04
Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.	К05
Здатність генерувати нові ідеї (креативність).	К07
Здатність приймати ефективні рішення, керувати роботою колективу під час професійної діяльності.	К08
Здатність до превентивного і оперативного (аварійного) планування, управління заходами безпеки професійної діяльності.	К09
Здатність до проведення техніко-економічного аналізу, оцінювання ризиків, комплексного обґрунтування проєктів, планів, рішень, їх реалізації у сфері цивільної безпеки.	К10
Здатність до створення і реалізації інноваційних продуктів і заходів у сфері професійної діяльності.	К12

Здатність організовувати та проводити моніторинг за визначеними об'єктами, явищами та процесами, аналізувати його результати та розроблювати науково-обґрунтовані рекомендації на підставі отриманих даних.	K14
---	-----

Програма навчальної дисципліни

Теми навчальної дисципліни:

МОДУЛЬ 1. Державне регулювання у сфері цивільного захисту.

Тема 1. Загальнодержавне та міжнародне значення цивільного захисту.

Цивільний захист у загальнодержавному та міжнародному контексті. Міжнародне гуманітарне право у сфері цивільного захисту. Особливості регулювання державою питань цивільного захисту.

Тема 2. Повноваження суб'єктів забезпечення цивільного захисту.

Повноваження органів виконавчої влади у сфері цивільного захисту. Роль і місце ДСНС України в реалізації державної політики у сфері цивільного захисту. Організація та забезпечення цивільного захисту органами місцевого самоврядування. Організація заходів цивільного захисту суб'єкта господарювання. Права та обов'язки громадян України у сфері цивільного захисту.

МОДУЛЬ 2. Єдина державна система цивільного захисту.

Тема 3. Єдина державна система цивільного захисту та її складові.

Єдина державна система цивільного захисту: структура, права та завдання. Функціонування ЄДСЦЗ при надзвичайних ситуаціях. Порядок розроблення планів діяльності ЄДСЦЗ. Нормативно-організаційні засади перевірки та оцінки готовності функціональних і територіальних підсистем ЄДСЦЗ.

Тема 4. Підготовка органів управління та сил цивільного захисту, керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту. Навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях.

Навчання осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту та рятувальників, керівного складу, фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту, підготовка органів управління та сил цивільного захисту. Нормативне регламентування та забезпечення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях.

Тема 5. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій.

Оповіщення, інформування та організація зв'язку у сфері цивільного захисту. Укриття населення у фондів захисних споруд цивільного захисту та евакуаційні заходи. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій.

Тема 6. Запобігання надзвичайним ситуаціям.

Державне регулювання діяльності суб'єктів господарювання з питань цивільного захисту. Державний нагляд (контроль) з питань цивільного захисту як складова забезпечення реалізації заходів із захисту населення і територій від

надзвичайних ситуацій. Заходи зі здійснення державного нагляду (контролю) з питань цивільного захисту. Інтегрована автоматизована система державного нагляду (контролю).

МОДУЛЬ 3. Організація управління та взаємодії при реагуванні на надзвичайні ситуації та ліквідації їх наслідків.

Тема 7. Управління та взаємодія при реагуванні на надзвичайні ситуації та ліквідації їх наслідків.

Організація робіт з реагування на надзвичайні ситуації. Реагування на надзвичайні ситуації державного рівня. Організація управління та взаємодії під час загрози виникнення надзвичайних ситуацій та ліквідації їх наслідків. Порядок залучення та перевірка готовності органів управління і підрозділів ОРС ЦЗ. Організація діяльності штабу з ліквідації надзвичайної ситуації. Координуючі органи управління під час загрози виникнення надзвичайних ситуацій та ліквідації їх наслідків. Спеціалізовані служби цивільного захисту. Формування цивільного захисту.

Тема 8. Фінансування заходів цивільного захисту. Пріоритетні напрями та шляхи удосконалення цивільного захисту.

Фінансове та матеріально-технічне забезпечення заходів цивільного захисту. Сучасні виклики для державної політики у сфері цивільного захисту в Україні.

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів і тем	Очна (денна) форма здобуття освіти					
	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські) заняття	лабораторні заняття	самостійна робота	модульна контрольна робота	
1-й семестр						
Модуль 1. Державне регулювання у сфері цивільного захисту						
Тема 1. Загально-державне та міжнародне значення цивільного захисту	38	6	6	-	26	-
Тема 2. Повноваження суб'єктів забезпечення цивільного захисту	52	8	10	-	32	2
Разом за модулем 1	90	14	16	-	58	2
2-й семестр						
Модуль 2. Єдина державна система цивільного захисту						
Тема 3. Єдина державна система ЦЗ та її складові	34	8	8	-	18	-
Тема 4. Підготовка органів управління та сил ЦЗ, керівного складу та фахівців,	18	4	4	-	10	-

діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань ЦЗ. Навчання населення діям у НС						
Тема 5. Захист населення і територій від НС	24	6	6	-	12	-
Тема 6. Запобігання надзвичайним ситуаціям	29	6	8	-	13	2
Разом за модулем 2	105	24	26	-	53	2
3-й семестр						
Модуль 3. Організація управління та взаємодії при реагуванні на надзвичайні ситуації та ліквідації їх наслідків						
Тема 7. Управління та взаємодія при реагуванні на надзвичайні ситуації та ліквідації їх наслідків	92	16	16	-	60	-
Тема 8. Фінансування заходів цивільного захисту. Пріоритетні напрями та шляхи удосконалення цивільного захисту	28	4	2	-	20	2
Разом за модулем 3	120	20	18	-	80	2

Назви модулів і тем	Заочна (дистанційна) форма здобуття освіти					
	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські) заняття	лабораторні заняття	само-стійна робота	модульна контрольна робота
1-й семестр						
Модуль 1. Державне регулювання у сфері цивільного захисту						
Тема 1. Загально-державне та міжнародне значення цивільного захисту	37	2	-	-	35	-
Тема 2. Повноваження суб'єктів забезпечення цивільного захисту	53	6	2	-	45	-
Разом за модулем 1	90	8	2	-	80	-
2-й семестр						
Модуль 2. Єдина державна система цивільного захисту						
Тема 3. Єдина державна система ЦЗ та її складові	32	2	-	-	30	-
Тема 4. Підготовка органів управління та сил ЦЗ, керівного	22	2	-	-	20	-

складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань ЦЗ. Навчання населення діям у НС						
Тема 5. Захист населення і територій від НС	17	2	-	-	15	-
Тема 6. Запобігання надзвичайним ситуаціям	34	2	2	-	30	-
Разом за модулем 2	105	8	2	-	95	-
3-й семестр						
Модуль 3. Організація управління та взаємодії при реагуванні на надзвичайні ситуації та ліквідації їх наслідків						
Тема 7. Управління та взаємодія при реагуванні на надзвичайні ситуації та ліквідації їх наслідків	98	10	2	-	86	-
Тема 8. Фінансування заходів цивільного захисту. Пріоритетні напрями та шляхи удосконалення цивільного захисту	22	2		-	20	-
Разом за модулем 3	120	12	2	-	106	-

Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
МОДУЛЬ 1. Державне регулювання у сфері цивільного захисту		
Тема 1. Загальнодержавне та міжнародне значення цивільного захисту		
1.	Лекція 1.1. Цивільний захист у загальнодержавному та міжнародному контексті. 1. Історія виникнення та розвитку сучасної системи цивільного захисту в Україні. 2. Організація цивільного захисту в зарубіжних країнах. 3. Міжнародне співробітництво України в сфері цивільного захисту.	2
2.	Лекція 1.3. Міжнародне гуманітарне право у сфері цивільного захисту. 1. Основні положення Женевських конвенцій. 2. Положення норм міжнародного гуманітарного права щодо персоналу цивільної оборони (цивільного захисту). 3. Заходи щодо застосування норм міжнародного гуманітарного права в умовах збройного конфлікту. 4. Діяльність органів та підрозділів цивільного захисту в умовах тимчасової окупації.	2

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
3.	Лекція 1.5. Особливості регулювання державою питань цивільного захисту. 1. Правова основа цивільного захисту. 2. Суб'єкти забезпечення цивільного захисту. 3. Державна політика в сфері цивільного захисту.	2
Тема 2. Повноваження суб'єктів забезпечення цивільного захисту		
4.	Лекція 2.1. Повноваження органів виконавчої влади у сфері цивільного захисту. 1. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері цивільного захисту. 2. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері цивільного захисту. 3. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту. 4. Повноваження інших центральних органів виконавчої влади у сфері цивільного захисту. 5. Повноваження Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій у сфері цивільного захисту.	2
5.	Лекція 2.3. Роль і місце ДСНС України в реалізації державної політики у сфері цивільного захисту. 1. Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій. 2. Структура ДСНС України.	2
6.	Лекція 2.5. Організація та забезпечення цивільного захисту органами місцевого самоврядування. 1. Забезпечення цивільного захисту в об'єднаних територіальних громадах. 2. Власні та делеговані повноваження органів місцевого самоврядування у сфері цивільного захисту.	2
7.	Лекція 2.7. Організація заходів цивільного захисту суб'єкта господарювання. Права та обов'язки громадян України у сфері цивільного захисту. 1. Завдання і обов'язки суб'єктів господарювання у сфері цивільного захисту. 2. Діяльність підрозділів (посадових осіб) з питань цивільного захисту суб'єкта господарювання. 3. Права та обов'язки громадян України у сфері цивільного захисту.	2
МОДУЛЬ 2. Єдина державна система цивільного захисту		
Тема 3. Єдина державна система цивільного захисту та її складові		
8.	Лекція 3.1. Єдина державна система цивільного захисту: структура, права та завдання. 1. Структура єдиної державної системи цивільного захисту. 2. Основні завдання ЄДСЦЗ та додаткові завдання у відбудовний період. 3. Основні завдання сил цивільного захисту. 4. Повноваження та права структурних підрозділів сил цивільного захисту.	2

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
9.	Лекція 3.3. Функціонування ЄДСЦЗ при надзвичайних ситуаціях. 1. Класифікація надзвичайних ситуацій. 2. Режими функціонування та завдання ЄДСЦЗ при надзвичайних ситуаціях. 3. Планування діяльності ЄДСЦЗ.	2
10.	Лекція 3.5. Порядок розроблення планів діяльності ЄДСЦЗ. 1. Розроблення планів реагування на надзвичайні ситуації. 2. Розроблення планів локалізації і ліквідації наслідків аварій на об'єктах підвищеної небезпеки. 3. Розроблення планів цивільного захисту на особливий період. 4. Розроблення планів основних заходів цивільного захисту на рік. 5. Розроблення плану проведення цільової мобілізації для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій державного рівня у мирний час.	2
11.	Лекція 3.7. Нормативно-організаційні засади перевірки та оцінки готовності функціональних і територіальних підсистем ЄДСЦЗ. 1. Головна мета та загальні вимоги до проведення перевірки. 2. Порядок проведення комплексних, цільових та контрольних перевірок. 3. Основні напрями перевірок діяльності функціональних і територіальних підсистем ЄДСЦЗ, порядку виконання ними завдань та організації взаємодії.	2
Тема 4. Підготовка органів управління та сил цивільного захисту, керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту. Навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях		
12.	Лекція 4.1. Навчання осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту та рятувальників, керівного складу, фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту, підготовка органів управління та сил цивільного захисту. 1. Організація підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту та рятувальників професійних аварійно-рятувальних служб. 2. Навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту. 3. Підготовка до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту.	2
13.	Лекція 4.3. Нормативне регламентування та забезпечення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях. 1. Вимоги КЦЗ України щодо навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях. 2. Механізм організації навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, його структура, види та форми.	2
Тема 5. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій		

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
14.	<p>Лекція 5.1. Оповіщення, інформування та організація зв'язку у сфері цивільного захисту.</p> <p>1. Організація та забезпечення оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайної ситуації.</p> <p>2. Порядок оповіщення у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайної ситуації.</p> <p>3. Інформування у сфері цивільного захисту.</p> <p>4. Організація зв'язку у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайної ситуації.</p>	2
15.	<p>Лекція 5.3. Укриття населення у фондї захисних споруд цивільного захисту та евакуаційні заходи.</p> <p>1. Укриття населення у фондї захисних споруд цивільного захисту.</p> <p>2. Організація проведення евакуації.</p> <p>3. Органи з евакуації, їх функції та завдання.</p> <p>4. Планування евакуації населення.</p> <p>5. Порядок проведення евакуації та розміщення евакуйованого населення.</p>	2
16.	<p>Лекція 5.5. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій.</p> <p>1. Інженерний захист територій.</p> <p>2. Радіаційний і хімічний захист населення і територій.</p> <p>3. Медичний захист, забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення.</p> <p>4. Біологічний захист населення, тварин і рослин.</p> <p>5. Психологічний захист населення.</p>	2
Тема 6. Запобігання надзвичайним ситуаціям		
17.	<p>Лекція 6.1. Державне регулювання діяльності суб'єктів господарювання з питань цивільного захисту.</p> <p>1. Моніторинг і прогнозування надзвичайних ситуацій.</p> <p>2. Експертиза у сфері цивільного захисту.</p> <p>3. Оцінка відповідності у сфері цивільного захисту.</p> <p>4. Страхування у сфері цивільного захисту.</p>	2
18.	<p>Лекція 6.3. Державний нагляд (контроль) з питань цивільного захисту як складова забезпечення реалізації заходів із захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій.</p> <p>1. Основні принципи державного нагляду (контролю). Загальні вимоги до здійснення державного нагляду в Україні.</p> <p>2. Повноваження та обов'язки органу державного нагляду (контролю).</p> <p>3. Права, обов'язки та відповідальність суб'єкта господарювання під час здійснення державного нагляду (контролю).</p>	2
19.	<p>Лекція 6.5. Заходи зі здійснення державного нагляду (контролю) з питань цивільного захисту. Інтегрована автоматизована система державного нагляду (контролю).</p> <p>1. Планові заходи зі здійснення державного нагляду (контролю).</p> <p>2. Позапланові заходи зі здійснення державного нагляду (контролю).</p>	2

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	3. Мета створення, призначення та основні вимоги до інтегрованої автоматизованої системи державного нагляду (контролю).	
МОДУЛЬ 3. Організація управління та взаємодії при реагуванні на надзвичайні ситуації та ліквідації їх наслідків		
Тема 7. Управління та взаємодія при реагуванні на надзвичайні ситуації та ліквідації їх наслідків		
20.	<p>Лекція 7.1. Організація робіт з реагування на надзвичайні ситуації.</p> <p>1. Організація робіт з реагування на надзвичайні ситуації. 2. Документи оперативного реагування (плани та картки пожежогасіння). 3. Плани (спільні накази) взаємодії сил цивільного захисту щодо ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.</p>	2
21.	<p>Лекція 7.3. Реагування на надзвичайні ситуації державного рівня.</p> <p>1. Інформування та оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайної ситуації. 2. Дії органів управління та сил цивільного захисту. 3. Управління під час ліквідації наслідків надзвичайної ситуації. 4. Залучення сил цивільного захисту і проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт. 5. Взаємодія органів управління і сил цивільного захисту.</p>	2
22.	<p>Лекція 7.5. Організація управління та взаємодії під час загрози виникнення надзвичайних ситуацій та ліквідації їх наслідків.</p> <p>1. Основи організації управління під час загрози виникнення НС та ліквідації їх наслідків. 2. Пересувні пункти управління. 3. Організація зв'язку під час ліквідації наслідків НС. 4. Порядок організації взаємодії органів управління та підрозділів ОРС ЦЗ з іншими силами цивільного захисту.</p>	2
23.	<p>Лекція 7.7. Порядок залучення та перевірка готовності органів управління і підрозділів ОРС ЦЗ.</p> <p>1. Порядок залучення та перевірка готовності органів управління і підрозділів ОРС ЦЗ. 2. План приведення у готовність до дій за призначенням. 3. Вимоги до складу, оснащеності та використання чергових сил органів управління і підрозділів ОРС ЦЗ.</p>	2
24.	<p>Лекція 7.9. Організація діяльності штабу з ліквідації надзвичайної ситуації.</p> <p>1. Завдання та функції штабу з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації. 2. Керівництво роботою штабу з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації та організація його діяльності.</p>	2
25.	<p>Лекція 7.11. Координуючі органи управління під час загрози виникнення надзвичайних ситуацій та ліквідації їх наслідків.</p> <p>1. Спеціальні комісії з ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру.</p>	2

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	2. Комісія з питань техногенно-екологічної безпеки і надзвичайних ситуацій.	
26.	Лекція 7.13. Спеціалізовані служби цивільного захисту. 1. Порядок утворення, структура та керівництво спеціалізованих служб цивільного захисту. 2. Основні завдання спеціалізованих служб цивільного захисту	2
27.	Лекція 7.15. Формування цивільного захисту. 1. Утворення формувань цивільного захисту, їх структура та склад. 2. Основні завдання та функції формувань цивільного захисту.	2
Тема 8. Фінансування заходів цивільного захисту. Пріоритетні напрями та шляхи удосконалення цивільного захисту		
28.	Лекція 8.1. Фінансове та матеріально-технічне забезпечення заходів цивільного захисту. 1. Фінансування заходів у сфері цивільного захисту. 2. Матеріальні резерви для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.	2
29.	Лекція 8.3. Сучасні виклики для державної політики у сфері цивільного захисту в Україні. 1. Проблемні питання цивільного захисту. 2. Пріоритетні напрями державної політики у сфері цивільного захисту та механізми їх реалізації.	2

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
МОДУЛЬ 1. Державне регулювання у сфері цивільного захисту		
1.	Семінарське заняття 1.2. Цивільний захист у загальнодержавному та міжнародному контексті.	2
2.	Семінарське заняття 1.4. Міжнародне гуманітарне право у сфері цивільного захисту.	2
3.	Семінарське заняття 1.6. Особливості регулювання державою питань цивільного захисту.	2
4.	Семінарське заняття 2.2. Повноваження органів виконавчої влади у сфері цивільного захисту.	2
5.	Семінарське заняття 2.4. Роль і місце ДСНС України в реалізації державної політики у сфері цивільного захисту.	2
6.	Семінарське заняття 2.6. Організація та забезпечення цивільного захисту органами місцевого самоврядування.	2
7.	Семінарське заняття 2.8. Організація заходів цивільного захисту суб'єкта господарювання. Права та обов'язки громадян України у сфері цивільного захисту.	2
8.	Модульна контрольна робота.	2
9.	Залік.	2
Всього:		18

МОДУЛЬ 2. Єдина державна система цивільного захисту		
1.	Семінарське заняття 3.2. Єдина державна система цивільного захисту: структура, права та завдання.	2
2.	Семінарське заняття 3.4. Функціонування ЄДСЦЗ при надзвичайних ситуаціях.	2
3.	Семінарське заняття 3.6. Порядок розроблення планів діяльності ЄДСЦЗ.	2
4.	Семінарське заняття 3.8. Нормативно-організаційні засади перевірки та оцінки готовності функціональних і територіальних підсистем ЄДСЦЗ.	2
5.	Семінарське заняття 4.2. Навчання осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту та рятувальників, керівного складу, фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту, підготовка органів управління та сил цивільного захисту.	2
6.	Семінарське заняття 4.4. Нормативне регламентування та забезпечення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях.	2
7.	Семінарське заняття 5.2. Оповіщення, інформування та організація зв'язку у сфері цивільного захисту.	2
8.	Семінарське заняття 5.4. Укриття населення у фондів захисних споруд цивільного захисту та евакуаційні заходи.	2
9.	Семінарське заняття 5.6. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій.	2
10.	Семінарське заняття 6.2. Державне регулювання діяльності суб'єктів господарювання з питань цивільного захисту.	2
11.	Семінарське заняття 6.4. Державний нагляд (контроль) з питань цивільного захисту як складова забезпечення реалізації заходів із захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій.	2
12.	Семінарське заняття 6.6. Заходи зі здійснення державного нагляду (контролю) з питань цивільного захисту. Інтегрована автоматизована система державного нагляду (контролю).	2
13.	Модульна контрольна робота.	2
14.	Залік.	2
Всього:		28
МОДУЛЬ 3. Організація управління та взаємодії при реагуванні на надзвичайні ситуації та ліквідації їх наслідків		
1.	Семінарське заняття 7.2. Організація робіт з реагування на надзвичайні ситуації.	2
2.	Семінарське заняття 7.4. Реагування на надзвичайні ситуації державного рівня.	2
3.	Семінарське заняття 7.6. Організація управління та взаємодії під час загрози виникнення надзвичайних ситуацій та ліквідації їх наслідків.	2
4.	Семінарське заняття 7.8. Порядок залучення та перевірка готовності органів управління і підрозділів ОРС ЦЗ.	2
5.	Семінарське заняття 7.10. Організація діяльності штабу з ліквідації надзвичайної ситуації.	2
6.	Семінарське заняття 7.12. Координуючі органи управління під час	2

	загрози виникнення надзвичайних ситуацій та ліквідації їх наслідків.	
7.	Семінарське заняття 7.14. Спеціалізовані служби цивільного захисту.	2
8.	Семінарське заняття 7.16. Формування цивільного захисту.	2
9.	Семінарське заняття 8.2. Фінансове та матеріально-технічне забезпечення заходів цивільного захисту.	2
10.	Модульна контрольна робота.	2
Всього:		20

Орієнтовна тематика індивідуальних завдань

Тематики рефератів:

1. Зміст категорій державного управління та державного регулювання.
2. Практика вживання понять державного управління та державного регулювання у законодавстві України.
3. Основні механізми державного регулювання законотворчої діяльності для органів та підрозділів ДСНС України.
4. Функції державного регулювання діяльності органів та підрозділів ДСНС України.
5. Особливості та механізми державного управління діяльності органів та підрозділів ДСНС України.
6. Державне управління діяльності територіальних органів та підрозділів ДСНС України.
7. Повноваження Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту.
8. Стратегія громадської безпеки та цивільного захисту України та ін.

Тези доповіді для участі у Всеукраїнській науково-практичній конференції «Організаційно-управлінське та економіко-правове забезпечення діяльності Єдиної державної системи цивільного захисту (ЄДСЦЗ)», на секцію «Нормативно-правове регулювання ЄДСЦЗ: стан та проблеми».

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: теоретичне опитування (усне або письмове), тестування, виконання практичних завдань, доповіді, реферати, презентації результатів виконаних завдань та досліджень, студентські презентації та виступи на наукових заходах, заліки, іспит.

Оцінювання рівня освітніх досягнень здобувачів за освітніми компонентами, здійснюється за 100-бальною шкалою, що використовується в ЧПБ імені Героїв Чорнобиля НУЦЗ України з переведенням в оцінку за рейтинговою шкалою – ЄКТС та в 4-бальну шкалу.

Таблиця відповідності результатів оцінювання знань з навчальної дисципліни за різними шкалами

За 100-бальною шкалою	За рейтинговою шкалою (ЄКТС)	За 4-бальною шкалою
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре
65–79	C	
55–64	D	задовільно
50–54	E	
35–49	FX	незадовільно
0–34	F	

Критерії оцінювання

Форми поточного та підсумкового контролю

Поточний контроль результатів навчання здобувачів вищої освіти проводиться у формі індивідуального опитування, проведення термінологічних диктантів, виконання письмових завдань, вирішення практичних ситуацій, виконання тестових завдань, модульної контрольної роботи.

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни

Модуль 1

Види навчальних занять		Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Сумарна максимальна кількість балів за видами навчальних занять
I. Поточний контроль				
Модуль 1	лекції	7	-	-
	семінарські заняття	7	8*	50
	модульна робота	1	20	20
Разом за модуль 1				70
Разом за поточний контроль				
II. Індивідуальні завдання (науково-дослідне):				не більше 20
- написання реферату				5
- виступ на студентській науковій конференції з публікацією тез				10
- підготовка та публікація наукової статті				10
III. Підсумковий контроль (диференційований залік)				30
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи				100

Примітки: *В таблиці зазначено 8 балів – це максимальний бал за 7-ме семінарське заняття, решта 6 семінарських занять оцінюються по 7 балів.

Модуль 2

Види навчальних занять		Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Сумарна максимальна кількість балів за видами навчальних занять
I. Поточний контроль				
Модуль 2	лекції	12	-	-
	семінарські заняття	12	5*	50
	модульна робота	1	20	20
Разом за модуль 1				70
Разом за поточний контроль				
II. Індивідуальні завдання (науково-дослідне):				не більше 20
- написання реферату				5
- виступ на студентській науковій конференції з публікацією тез				10
- підготовка та публікація наукової статті				10
III. Підсумковий контроль (диференційований залік)				30
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи				100

Примітки: *В таблиці зазначено 5 балів – це максимальний бал за 11- та 12-ге семінарські заняття, решта 10 семінарських занять оцінюються по 4 бали.

Модуль 3

Види навчальних занять		Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Сумарна максимальна кількість балів за видами навчальних занять
I. Поточний контроль				
Модуль 3	лекції	10	-	-
	семінарські заняття	9	5*	40
	модульна робота	1	20	20
Разом за модуль 1				60
Разом за поточний контроль				
II. Індивідуальні завдання (науково-дослідне):				не більше 20
- написання реферату				5
- виступ на студентській науковій конференції з публікацією тез				10
- підготовка та публікація наукової статті				10
III. Підсумковий контроль (іспит)				40
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи				100

Примітки: *В таблиці зазначено 5 балів – це максимальний бал з 6-го по 9-те семінарські заняття, решта 5 семінарських занять оцінюються по 4 бали.

Поточний контроль

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському занятті. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на занятті та набуття навичок під час виконання відповідних завдань.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на семінарському занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 8 балів):

4-8 балів – завдання виконане в повному обсязі, відповідь вірна, наведено аргументацію, використовуються професійні терміни, граматично і стилістично без помилок оформлено роботу;

3 бали – завдання виконане, але обґрунтування відповіді недостатнє, у роботі допущені незначні граматичні чи стилістичні помилки;

2 бали – завдання виконане частково, у роботі допущені незначні граматичні чи стилістичні помилки;

1 бал – завдання виконане частково, у роботі допущені значні граматичні чи стилістичні помилки;

0 балів – завдання не виконане.

Доповнення виступу:

1 бал – отримують здобувачі вищої освіти, які глибоко володіють матеріалом, чітко визначили його зміст; зробили глибокий системний аналіз змісту виступу, виявили нові ідеї та положення, що не були розглянуті, але суттєво впливають на зміст доповіді, надали власні аргументи щодо основних положень даної теми.

Запитання до доповідачів:

1 бал – отримують здобувачі вищої освіти, які своїм запитанням до виступаючого суттєво і конструктивно можуть доповнити хід обговорення теми.

Викладачем оцінюється повнота розкриття питання, цілісність, системність, логічна послідовність, вміння формулювати висновки, використання основної та додаткової літератури.

Бали, отримані здобувачами вищої освіти за результатами поточного контролю з дисципліни викладач оголошує в кінці кожного семінарського заняття та виставляє в Журнал обліку роботи академічної групи.

Сумарна кількість отриманих балів з кожного виду навчальної діяльності здобувача вищої освіти за різними формами поточного контролю виставляється викладачем у Журнал обліку роботи академічної групи.

Сума балів, яку накопичив здобувач вищої освіти в результаті поточного навчання, є складовою загальної підсумкової оцінки з дисципліни відповідно до виду підсумкового контролю.

Модульний контроль

Критерії оцінювання знань здобувачів під час виконання модульних контрольних робіт (оцінюється в діапазоні від 0 до 20 балів):

20 балів – надана послідовна та повна відповідь на поставлені три питання і правильно дані відповіді на тестові питання;

16-19 балів – у відповіді зроблена незначна помилка, при повних знаннях програмного матеріалу, повна відповідь на перші два питання та неповна відповідь на третє питання або є неправильні відповіді на тестові питання;

11-15 балів – у відповіді на питання зроблені деякі незначні помилки, при повних знаннях програмного матеріалу, повна відповідь на перші два питання, помилки в відповідях на тестові питання;

6-10 балів – у відповіді зроблено деякі помилки, при не повних знаннях програмного матеріалу, повна відповідь на перше питання та неповна відповідь на друге і третє питання, помилки в відповідях на тестові питання;

1-5 балів – недостатня повнота викладення матеріалу, наявність неточностей при викладенні теоретичних питань. Порушення логічної послідовності викладення матеріалу. Не повні відповіді на всі питання. Помилки в відповідях на тестові питання;

0 балів – правильні відповіді на питання та тестові питання відсутні.

Сума балів, яку накопичив здобувач вищої освіти за результатами виконання модульної контрольної роботи, є складовою загальної підсумкової оцінки з дисципліни. Результати модульного контролю виставляються викладачем у Журнал обліку роботи академічної групи.

Індивідуальні завдання

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні індивідуальних завдань (оцінюється в діапазоні від 0 до 10 балів)

Викладачем оцінюється понятійний рівень здобувача, логічність та послідовність під час підготовки індивідуального завдання, самостійність мислення, впевненість в правоті своїх суджень, вміння виділяти головне, вміння встановлювати міжпредметні та внутрішньодисциплінарні зв'язки, вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або проблеми, уміння публічно чи письмово представити звітний матеріал.

Індивідуальна самостійна робота є однією з форм роботи здобувача, яка передбачає створення умов для повної реалізації його творчих можливостей, застосування набутих знань на практиці.

Здобувачу вищої освіти необхідно обрати одну з рекомендованих тем та самостійно виконати індивідуальне завдання, результати якого оформити у відповідній формі (реферат, презентація, тези доповіді на конференцію, наукова публікація).

Підсумковий контроль

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі, проводиться у формі диференційованих заліків та іспиту.

Критерії оцінювання знань здобувачів на диференційованому заліку, іспиті (оцінюється від 0 до 40 балів):

30-40 балів – здобувач вищої освіти в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкрив зміст теоретичних питань;

20-30 балів – здобувач вищої освіти достатньо повно володіє навчальним матеріалом, в основному розкрив зміст теоретичних питань, але при наданні

відповіді на деякі питання є певні неточності;

10-19 балів – в цілому здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки;

5-9 балів – здобувач вищої освіти не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, недостатньо розкрив зміст теоретичних питань, допускаючи при цьому суттєві неточності;

1-4 бали – здобувач вищої освіти лише частково володіє навчальним матеріалом, відповіді загальні, при цьому допущено суттєві помилки;

0 балів – здобувач вищої освіти не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань.

Перелік теоретичних питань для підготовки до диференційованих заліків та іспиту:

МОДУЛЬ 1. Державне регулювання у сфері цивільного захисту

1. Історія виникнення та розвитку сучасної системи цивільного захисту в Україні.
2. Організація цивільного захисту в зарубіжних країнах.
3. Міжнародне співробітництво України в сфері цивільного захисту.
4. Основні положення Женевських конвенцій.
5. Положення норм міжнародного гуманітарного права щодо персоналу цивільної оборони (цивільного захисту).
6. Заходи щодо застосування норм міжнародного гуманітарного права в умовах збройного конфлікту.
7. Діяльність органів та підрозділів цивільного захисту в умовах тимчасової окупації.
8. Правова основа цивільного захисту.
9. Суб'єкти забезпечення цивільного захисту.
10. Державна політика в сфері цивільного захисту.
11. Повноваження Кабінету Міністрів України у сфері цивільного захисту.
12. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері цивільного захисту.
13. Повноваження центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері цивільного захисту.
14. Повноваження інших центральних органів виконавчої влади у сфері цивільного захисту.
15. Повноваження Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих державних адміністрацій у сфері цивільного захисту.
16. Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій.
17. Структура ДСНС України.
18. Забезпечення цивільного захисту в об'єднаних територіальних громадах.
19. Власні та делеговані повноваження органів місцевого самоврядування у сфері цивільного захисту.

20. Завдання і обов'язки суб'єктів господарювання у сфері цивільного захисту.
21. Діяльність підрозділів (посадових осіб) з питань цивільного захисту суб'єкта господарювання.

22. Права та обов'язки громадян України у сфері цивільного захисту.

МОДУЛЬ 2. Єдина державна система цивільного захисту

1. Структура єдиної державної системи цивільного захисту.
2. Основні завдання ЄДСЦЗ та додаткові завдання у відбудовний період.
3. Основні завдання сил цивільного захисту.
4. Повноваження та права структурних підрозділів сил цивільного захисту.
5. Класифікація надзвичайних ситуацій.
6. Режими функціонування та завдання ЄДСЦЗ при надзвичайних ситуаціях.
7. Планування діяльності ЄДСЦЗ.
8. Розроблення планів реагування на надзвичайні ситуації.
9. Розроблення планів локалізації і ліквідації наслідків аварій на об'єктах підвищеної небезпеки.
10. Розроблення планів цивільного захисту на особливий період.
11. Розроблення планів основних заходів цивільного захисту на рік.
12. Розроблення плану проведення цільової мобілізації для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій державного рівня у мирний час.
13. Головна мета та загальні вимоги до проведення перевірки.
14. Порядок проведення комплексних, цільових та контрольних перевірок.
15. Основні напрями перевірок діяльності функціональних і територіальних підсистем ЄДСЦЗ, порядку виконання ними завдань та організації взаємодії.
16. Організація підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації осіб рядового і начальницького складу служби цивільного захисту та рятувальників професійних аварійно-рятувальних служб.
17. Навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів з питань цивільного захисту.
18. Підготовка до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту.
19. Вимоги КЦЗ України щодо навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях.
20. Механізм організації навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях, його структура, види та форми.
21. Організація та забезпечення оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайної ситуації.
22. Порядок оповіщення у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайної ситуації.
23. Інформування у сфері цивільного захисту.
24. Організація зв'язку у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайної ситуації.

25. Укриття населення у фондї захисних споруд цивільного захисту.
26. Організація проведення евакуації.
27. Органи з евакуації, їх функції та завдання.
28. Планування евакуації населення.
29. Порядок проведення евакуації та розміщення евакуйованого населення.
30. Інженерний захист територій.
31. Радіаційний і хімічний захист населення і територій.
32. Медичний захист, забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення.
33. Біологічний захист населення, тварин і рослин.
34. Психологічний захист населення.
35. Моніторинг і прогнозування надзвичайних ситуацій.
36. Експертиза у сфері цивільного захисту.
37. Оцінка відповідності у сфері цивільного захисту.
38. Страхування у сфері цивільного захисту.
39. Основні принципи державного нагляду (контролю). Загальні вимоги до здійснення державного нагляду в Україні.
40. Повноваження та обов'язки органу державного нагляду (контролю).
41. Права, обов'язки та відповідальність суб'єкта господарювання під час здійснення державного нагляду (контролю).
42. Планові заходи зі здійснення державного нагляду (контролю).
43. Позапланові заходи зі здійснення державного нагляду (контролю).
44. Мета створення, призначення та основні вимоги до інтегрованої автоматизованої системи державного нагляду (контролю).

МОДУЛЬ 3. Організація управління та взаємодії при реагуванні на надзвичайні ситуації та ліквідації їх наслідків

1. Організація робіт з реагування на надзвичайні ситуації.
2. Документи оперативного реагування (плани та картки пожежогасіння).
3. Плани (спільні накази) взаємодії сил цивільного захисту щодо ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.
4. Інформування та оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайної ситуації.
5. Дії органів управління та сил цивільного захисту.
6. Управління під час ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.
7. Залучення сил цивільного захисту і проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт.
8. Взаємодія органів управління і сил цивільного захисту.
9. Основи організації управління під час загрози виникнення НС та ліквідації їх наслідків.
10. Пересувні пункти управління.
11. Організація зв'язку під час ліквідації наслідків НС.
12. Порядок організації взаємодії органів управління та підрозділів ОРС ЦЗ з іншими силами цивільного захисту.

13. Порядок залучення та перевірка готовності органів управління і підрозділів ОРС ЦЗ.
14. План приведення у готовність до дій за призначенням.
15. Вимоги до складу, оснащеності та використання чергових сил органів управління і підрозділів ОРС ЦЗ.
16. Завдання та функції штабу з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.
17. Керівництво роботою штабу з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації та організація його діяльності.
18. Спеціальні комісії з ліквідації надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру.
19. Комісія з питань техногенно-екологічної безпеки і надзвичайних ситуацій.
20. Порядок утворення, структура та керівництво спеціалізованих служб цивільного захисту.
21. Основні завдання спеціалізованих служб цивільного захисту
22. Утворення формувань цивільного захисту, їх структура та склад.
23. Основні завдання та функції формувань цивільного захисту.
24. Фінансування заходів у сфері цивільного захисту.
25. Матеріальні резерви для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.
26. Проблемні питання цивільного захисту.
27. Пріоритетні напрями державної політики у сфері цивільного захисту та механізми їх реалізації.

Політика викладання навчальної дисципліни

1. Сумлінне дотримання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі вищої освіти, які запізналися, до заняття не допускаються).
2. Активна участь в обговоренні навчальних питань, попередня підготовка до семінарських занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань та обов'язкове виконання самостійних завдань, наданих викладачем.
3. Користуватися мобільними пристроями під час заняття дозволяється тільки з дозволу викладача і тільки з навчальною метою.
4. Здобувач вищої освіти має право дізнаватися свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни або в журналі обліку навчальних занять взводу (групи).
5. При виконанні індивідуальної самостійної роботи до захисту допускаються роботи, що містять не менше 60 % оригінального тексту при перевірці на плагіат.

Рекомендовані джерела інформації

Базова література:

1. Горбаченко Ю.М., Грибенюк Г.С., Капля А.М., Кришталь М.А., Кришталь Т.М., Щерба Т.О. Організація управління діяльністю з попередження та ліквідації надзвичайних ситуацій / Рекомендовано Міністерством освіти та науки України як навчальний посібник для курсантів, студентів і слухачів вищих навчальних закладів МНС України (Лист від 22.02.2011 р. № 1/11-1501). – 2011. – 345 с.
2. Горбаченко Ю.М., Грибенюк Г.С., Капля А.М., Кришталь М.А., Кришталь Т.М., Щерба Т.О. Основи державного управління у сфері пожежної безпеки / Рекомендовано Міністерством освіти та науки України як навчальний посібник для курсантів, студентів і слухачів вищих навчальних закладів МНС України (Лист МОН України від 22.02.2011р. № 1/11-1497). – 2011. – 191 с.
3. Василенко В.О. Теорія і практика розробки управлінських рішень: Навчальний посібник. – К.: ЦУЛ, 2003. – 420 с.
4. Гірняк О.М. Лазановський П.П. Менеджмент: теоретичні основи і практика. – К.: Магнолія плюс, 2003. – 336 с.
5. Ковнаків В.М. Теорія і практика прийняття управлінських рішень. – К.: МАУП, 2000.
6. Ламберт Том. Ключові проблеми керівника. 50 перевірених способів вирішення проблем. / Пер. з англ. – К.: Наукова думка, 2001. – 303 с.
7. Лесечко М.Д. Технологія прийняття управлінських рішень: Навч. пос. / М. Д. Лесечко, А. О. Чемерис, Р. М. Рудніцька. – Л.: ЛФУАДУ, 2001. – 43с.
8. Лесечко М.Д. Системний підхід: теорія, методологія, практика: Навч. посібник – Л.: ЛРІДУ НАДУ, 2002. – 300 с.
9. Лесечко, М. Д. Психологія управлінських рішень і створення ефективних команд : навчальний посібник / М. Д. Лесечко, А. О. Чемерис, Р. М. Рудніцька. – Л.: ЛРІДУ УАДУ, 2003. – 100 с.
10. Петруня Ю. Є., Говоруха В. Б., Літовченко Б. В. та ін. Прийняття управлінських рішень. Навч. посіб./ за ред. Ю. Є. Петруні. – 2-ге вид. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 216 с.
11. Андрушків Б.М., Кузмін О.Є. Основи менеджменту. – Львів: Світ, 2001. – 293 с.
12. Бутуєв С.Д. Морозов В.В. Динамічне лідерство в управлінні проектами: Монографія / Українська асоціація управління проектами. – К., 1999. – 312 с.
13. Сладкевич В. П., Чернявский А. Д. Современный менеджмент (в схемах): Опорный конспект лекций. – К.: МАУП, 2003. – 152 с.
13. Стадник В.В. Йохна М.А. Менеджмент: Посібник. – К.: Академвидав, 2003. – 464 с.
15. Сухарський В.С. Менеджмент (загальний з основами спеціального) – Тернопіль: Астон, 2004. – 528 с.

Основні законодавчі та підзаконні нормативно-правові акти:

1. Конституція України, прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 р.
2. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 р. № 5403-VI.
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 16.12.2015 р. № 1052 «Про затвердження Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій».
4. Наказ ДСНС від 30.04.2020 р. № 277 «Про затвердження положень про самостійні структурні підрозділи апарату ДСНС та підрозділи у їх складі».
5. Постанова КМУ від 09.01.2014 р. № 11 «Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту».
6. Постанова КМУ від 11.03.2015 р. № 101 «Про затвердження типових положень про функціональну і територіальну підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту».
7. Постанова КМУ від 24.03.2004 р. № 368 «Про затвердження Порядку класифікації надзвичайних ситуацій за їх рівнями».
8. Наказ МВС України від 06.08.2018 р. № 658 «Про затвердження Класифікаційних ознак надзвичайних ситуацій».
9. Закон України від 16.03.2000 р. № 1550-III «Про правовий режим надзвичайного стану».
10. Закон України від 12.05.2015 р. № 389-VIII «Про правовий режим воєнного стану».
11. Закон України від 21.06.2018 р. № 2469-VIII «Про національну безпеку України».
12. Постанова КМУ від 26.01.2015 р. № 18 «Про Державну комісію з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій».
13. Постанова КМУ від 26.06.2013 р. № 443 «Про затвердження Порядку підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту».
14. Постанова КМУ від 14.03.2018 р. № 223 «Про затвердження Плану реагування на надзвичайні ситуації державного рівня».
15. Закон України від 05.04.2007 р. № 1546-VI «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».
16. Постанова КМУ від 11.07.2013 р. № 593 «Положення про порядок проходження служби цивільного захисту особами рядового і начальницького складу».
17. Постанова КМУ від 17.07.2013 р. № 564 «Про затвердження Порядку функціонування добровільної пожежної охорони».
18. Постанова КМУ від 09.08.2017 р. № 626 «Про затвердження Порядку розроблення планів діяльності єдиної державної системи цивільного захисту».
19. Постанова КМУ від 30.10.2013 р. № 841 «Про затвердження Порядку проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій».
20. Наказ МВС України від 26.04.2018 р. № 340 «Про затвердження Статуту дій у надзвичайних ситуаціях органів управління та підрозділів

- Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту та Статуту дій органів управління та підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту під час гасіння пожеж».
21. Наказ МВС України від 26.12.2014 р. № 1406 «Про затвердження Положення про штаб з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації та Видів оперативно-технічної і звітної документації штабу з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації».
  22. Наказ МВС України від 20.04.2017 р. № 325 «Про затвердження Типового положення про підрозділ з питань цивільного захисту суб'єкта господарювання».
  23. Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-VII «Про запобігання корупції».
  24. Закон України від 02.10.1996 р. № 393/96-ВР «Про звернення громадян».
  25. Закон України від 18.01.2003 р. № 2245-III «Про об'єкти підвищеної небезпеки».
  26. Постанова КМУ від 13.09.2022 р. № 1030 «Деякі питання ідентифікації об'єктів підвищеної небезпеки».
  27. Постанова КМУ від 05.09.2018 р. № 715 «Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) у сфері техногенної та пожежної безпеки Державною службою з надзвичайних ситуацій».
  28. Наказ МВС України від 17.01.2019 р. № 22 «Про затвердження уніфікованої форми акта, складеного за результатами проведення планового (позапланового) заходу державного нагляду (контролю) щодо дотримання суб'єктом господарювання вимог законодавства у сфері техногенної та пожежної безпеки, та інших форм розпорядчих документів».
  29. Наказ МВС України від 06.02.2017 р. № 92 «Про затвердження Інструкції з організації перевірок діяльності міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування щодо виконання вимог законів та інших нормативно-правових актів з питань техногенної та пожежної безпеки, цивільного захисту».
  30. НАПБ А.01.001-2014 «Правила пожежної безпеки в Україні».
  31. Наказ МВС від 10.02.2022 р. № 116 «Про затвердження Порядку організації внутрішньої, гарнізонної та караульної служб в органах та підрозділах Державної служби України з надзвичайних ситуацій».
  32. Постанова КМУ від 26.06.2013 р. № 444 «Про затвердження порядку здійснення навчання населення діям у надзвичайних ситуаціях».
  33. Наказ МВС України від 23.05.2016 р. № 410 «Про затвердження Положення про інструктажі, навчання та перевірку знань з питань пожежної безпеки в Міністерстві внутрішніх справ України».
  34. Наказ МНС України від 07.06.2011 р. № 587 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо порядку створення, обладнання та забезпечення функціонування консультаційних пунктів з питань цивільного захисту при житлово-експлуатаційних організаціях та сільських (селищних) радах».

35. Постанова КМУ від 26.12.2003 р. № 2030 «Про затвердження Порядку обліку пожеж та їх наслідків».
36. Наказ ДСНС України від 16.08.2017 р. № 445 «Про забезпечення ведення обліку пожеж та їх наслідків».
37. Наказ МВС України від 22.08.2016 р. № 859 «Про затвердження Інструкції про порядок взаємодії між Державною службою України з надзвичайних ситуацій, Національною поліцією України та Національною гвардією України у сфері запобігання і реагування на надзвичайні ситуації, пожежі та небезпечні події».
38. Постанова КМУ від 23.11.2016 р. № 852 «Деякі питання ліцензування господарської діяльності з надання послуг і виконання робіт протипожежного призначення».
39. Закон України від 02.03.2015 р. № 222-VIII «Про ліцензування видів господарської діяльності».
40. Постанова КМУ від 05.06.2013 р. № 440 «Про затвердження Порядку подання і реєстрації декларації відповідності матеріально-технічної бази суб'єкта господарювання вимогам законодавства з питань пожежної безпеки».
41. Постанова КМУ від 20.02.2012 р. № 110 «Деякі питання надання підрозділами Державної служби з надзвичайних ситуацій платних послуг».
42. Постанова КМУ від 26.10.2011 р. № 1102 «Деякі питання надання платних послуг підрозділами Державної служби з надзвичайних ситуацій».
43. Розпорядження КМУ від 09.06.2011 р. № 550-р «Про затвердження переліку платних адміністративних послуг, які надаються Державною службою з надзвичайних ситуацій».
44. Наказ МНС України, Міністерства фінансів України, Міністерство економічного розвитку і торгівлі України від 03.01.2012 р. № 1/2/1 «Про затвердження Методики формування вартості платних послуг, які надаються підрозділами Міністерства надзвичайних ситуацій України».
45. Постанова КМУ від 27.09.2017 р. № 733 «Про затвердження Положення про організацію оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій та зв'язку у сфері цивільного захисту».
46. Постанова КМУ від 30.09.2015 р. № 775 «Про затвердження Порядку створення та використання матеріальних резервів для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій».

Інформаційні ресурси:

1. Офіційний сайт ДСНС України: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <https://www.dsns.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Управління ДСНС України у Черкаській області: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <https://ck.dsns.gov.ua>.
3. Урядовий портал: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua>.
4. Офіційний сайт президента України: [Електрон. ресурс]. – Режим доступу: <https://www.president.gov.ua>.

5. Офіційний сайт Верховної Ради України: [Електрон. ресурс]. –
Режим доступу: <https://www.rada.gov.ua>.

Розробники:

Заступник начальника факультету

цивільного захисту

канд. техн. наук, доцент

A handwritten signature in black ink, consisting of stylized, overlapping loops and lines, positioned over a horizontal line.

(підпис)

Олександр ЗЕМЛЯНСЬКИЙ